

УДК 657.471:658

Панченко О.М.,
канд. екон. наук, доц. кафедри обліку і оподаткування,
Оденець А.П.,
Запорізький національний технічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ЧАСТИНІ СОЦІАЛЬНОГО ПАКЕТУ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА

Постановка проблеми. Поняття соціально-орієнтованого обліку введено у науковий оборот у 60-тих роках ХХ століття. Поява поняття тісно пов'язана із виникненням потреби щодо відображенні у звітності соціально відповідальної діяльності (поведінки) компаній на внутрішньому та глобальному ринках та прагнення розвинути кран побудувати економічну модель сталого розвитку на засадах формування соціально-орієнтованої господарської системи шляхом досягнення балансу інтересів між корпоративними, державними і громадськими інтересами, насамперед у соціально-трудої та екологічній сферах.

Для України поняття «соціально-відповідальна діяльність» та «соціально-орієнтований облік» є порівняно новими та нерозповсюдженими серед переважної маси вітчизняних підприємств. Але євроінтеграційні прагнення та пов'язане з цим масштабне реформування всієї економіки України вимагає широкого впровадження міжнародних стандартів соціальної відповідальності, зокрема ISO 26000 «Керівництво із соціальної відповідальності» [1] та AA 1000 «AccountAbility» [2]. Соціально відповідальна діяльність (поведінка) вітчизняних підприємств, впровадження у практику відповідного обліку та звітності якнайдалі, стає необхідною умовою забезпечення їх конкурентоспроможності на глобальних ринках.

Ключовим елементом цієї стратегії підприємства у частині формування внутрішнього соціально відповідального середовища є заходи, пов'язані з реалізацією комплексу зобов'язань, які бере на себе роботодавець стосовно трудового колективу. До таких зобов'язань, що мають назву «соціальний пакет», відноситься набір гарантованих законодавством виплат, а також соціальних компенсацій та пільг, що виплачуються (або надаються) роботодавцем добровільно прямо або опосередковано на користь працівників. Належне формування облікової політики щодо соціального пакету в системі соціально-орієнтованого обліку є важливим чинником діяльності сучасного українського підприємства, яке прагне бути соціально відповідальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями питань побудови соціально-орієнтованого обліку на підприємстві займалися такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як: А. Амеліна [3], К. Безверхий [4], Ж. Богданова [5], О. Будько [6], Ф. Бутинець [7, с. 16], І. Жиглей [8, с. 17-64], С. Король [9], М. Метьюс [10], О. Пацула [11], С. Петренко [12], Л. Чижевська [13], Л. Шкуліпа [14] та інші. Проблематику обліку витрат на заходи з реалізації соціального пакету вивчали: С. Левицька [15], Л. Суліменко [16], К. Шиманська [17] та інші.

Аналіз вивчених джерел засвідчує, що питання формування облікової політики в частині соціального пакету в системі соціально-орієнтованого обліку підприємства залишається недостатньо розкритим, тобто потребує подальших наукових розвідок.

Постановка завдання. Метою статті є розробка науково-обґрунтованих пропозицій щодо формування облікової політики в частині соціального пакету в системі соціально-орієнтованого обліку підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [18], облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності.

Питання, чи охоплює облікова політика всю систему бухгалтерського обліку підприємства або обмежена чітким колом завдань, залишається дискусійним серед українських вчених. Одні науковці, застосовуючи нормативне визначення поняття «облікова політика», вважають за доцільне обмежитися лише питаннями формалізації обов'язкових елементів облікової політики, необхідних для складання та подання фінансової звітності. Інші наполягають, що використання облікової політики як інструмента управління охоплює всю систему обліку на підприємстві, включно з організаційно-управлінськими та податковими обліковими аспектами. Основним аргументом є те, що саме цілі та завдання управління обумовлюють обрання конкретних альтернатив серед облікових принципів, методів і процедур. Такий підхід орієнтує на розгляд облікової політики комплексно, з позиції її впливу на забезпечення обліковою інформацією всього управлінського процесу, а не лише питань складання фінансової звітності [19].

Щодо підходу, викладеного у міжнародних стандартах обліку та звітності, то роз'яснення (тлумачення) поняття облікової політики в МСФЗ вказує, що об'єктом облікової політики є вся система бухгалтерського обліку підприємства, включно з управлінськими аспектами.

Облікова політика є невід'ємною частиною цілісної системи бухгалтерського обліку підприємства, який функціонально поділяють на фінансовий та управлінський (внутрішньогосподарський) облік. Вона є тими методологічними рамками, яким підпорядкована організація та у межах яких здійснюється ведення всього облікового процесу стосовно всіх видів діяльності підприємства.

Соціально-орієнтований облік – це функціональна підсистема управлінського обліку, яка дозволяє відокремити екологічні та соціальні аспекти діяльності підприємства. Зміст соціально-орієнтованого обліку можна визначити як процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі користувачам достовірної та неупередженої інформації про стан і результати фінансування соціально відповідальної діяльності компанії.

Соціально відповідальна поведінка підприємства щодо своїх працівників – багаторівневе поняття, яке включає в себе багато різноманітних та взаємодоповнюючих складових.

На першому, базовому рівні соціально відповідальна поведінка передбачає повне виконання обов'язкових вимог, сформульованих діючим в країні законодавством стосовно виплат працівникам. Другий рівень соціальної відповідальності у якості головного пріоритету передбачає забезпечення працівників адекватними умовами не тільки для роботи, але й для життя: підвищення рівня кваліфікації працівників, профілактичне лікування, будівництво житла, розвиток соціальної сфери. Третій рівень включає зовнішні аспекти діяльності підприємства і передбачає, насамперед, реалізацію благодійницьких програм [20, с. 29].

Забезпечення працівників необхідним соціальним пакетом є основою заходів з реалізації соціальної поведінки підприємства. Соціальний пакет виконує принаймні три функції: гарантійну, мотиваційну, компенсаторну. Реалізація цих функцій має забезпечувати досягнення основної мети – збалансування індивідуальних потреб працівника зі стратегічними потребами компанії. Підтримання такого балансу є можливим за рахунок досягнення відповідності соціального пакета основним цілям сторін трудових відносин [21, с. 118].

Стратегічне призначення соціального пакету – формування позитивних ділової репутації та іміджу роботодавця, побудова партнерських стосунків з працівниками, спрямованих на соціальний діалог, соціальний захист, безпеку, охорону праці і здоров'я, підвищення загального задоволення ними діяльністю підприємства.

Отже, розробка і впровадження облікової політики стосовно соціального пакету є однією із складових загальної системи стратегічного управління соціально-орієнтованої діяльністю підприємства, інформаційним джерелом для планування та прийняття відповідних рішень.

Об'єктом облікової політики в частині соціального пакету є витрати на виплати працівникам у грошовій та негрошовій формі та джерела для здійснення цих виплат.

Частина витрат на соціальні виплати включають у виробничу собівартість продукції (товарів, робіт, послуг), а іншу частину відносять як витрати звітного періоду на персонал у складі адміністративних витрат, витрат на збут та інших витрат операційної діяльності.

Основними джерелами виплат соціального пакету є поточні зобов'язання та створені короткострокові та довгострокові забезпечення [22, с.183-184]. Крім того, частина соціально відповідальної діяльності підприємства фінансується за допомогою резервів, створених за рахунок чистого прибутку підприємства.

До складу соціального пакета включають як базові соціальні гарантії, передбачені законодавством про працю та соціальне забезпечення, так і додаткові матеріальні блага, надання яких здійснюється роботодавцем за власною ініціативою.

При цьому базовий соціальний пакет або передбачені законодавством гарантії працівнику охоплюють:

- забезпечення необхідних для виконання роботи умов праці, передбачених законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін;
- загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- виплата в повному розмірі належної працівнику заробітної плати;
- надання соціальних пільг і гарантій, передбачених колективним договором, угодою.

Виходячи з функцій соціального пакета, в його складі також можна виокремити мотиваційний пакет, що, в свою чергу, поєднує в собі конкурентний і компенсаційний пакети. Мотиваційний пакет може бути визначений як матеріальні блага, що надаються роботодавцем працівнику понад гарантії, передбачені законодавством. Він включає, зокрема, такі елементи, як недержавне пенсійне страхування, страхування життя та здоров'я від нещасного випадку, добровільне медичне страхування працівників і членів їх сімей.

В узагальненому вигляді «вміст» конкурентного пакета можна представити як сукупність чотирьох блоків:

- забезпечення здоров'я;
- розвиток корпоративної культури; навчання, підвищення кваліфікації;
- відпочинок та розваги;
- мотивація праці.

Компенсаційний пакет охоплює відшкодування особистих витрат, пов'язаних з роботою (на мобільний зв'язок, транспорт, оренду чи придбання житла в іншому місті та ін.) [23, с. 116-118].

Вважаємо за доцільне формувати облікову політику в частині соціального пакету з урахуванням наступних класифікаційних ознак:

- обов'язковості/добровільності надання матеріальних благ працівнику, які входять до соціального пакету;
- вид витрат залежно від характеру виплати (базова, конкурентна, компенсаторна частина соціального пакету, вид соціальної програми виплат, функціональний напрямок виплати тощо);
- періодичність виплати (разовий, постійний);
- термін виплати (короткостроковий, довгостроковий).

Для організації ведення відповідного обліку деталізація інформації у частині соціального пакету здійснюється шляхом кодифікації виплат у Робочому плані рахунків, який включається як додаток до розпорядчого документу про облікову політику.

Важливим елементом організації обліку соціального пакету є нормативне забезпечення та документальне оформлення операцій. Перелік матеріальних благ, що входять до соціального пакета, порядок та умови надання їх працівнику, можуть бути:

1. Безпосередньо зафіксований в трудовому договорі (контракті) у розділі «Зобов'язання роботодавця», у разі, якщо він укладається в письмовій формі;
2. Включений до відповідного розділу колективного договору;
3. Викладений у вигляді спеціально розробленого локального внутрішнього документа підприємства, наприклад, як «Положення про соціальний пакет».

Вважаємо за доцільне навести відповідний документ або розділ документу щодо соціального пакету як додаток до розпорядчого документу про облікову політику.

Також до розпорядчого документу про облікову політику доцільно включити інформацію щодо складу нетипових внутрішніх первинних документів, реєстрів і форм звітності стосовно розрахунків за соціальним пакетом.

Важним елементом облікової політики при організації обліку та забезпеченні умов для внутрішнього контролю соціального пакету є проведення регулярних інвентаризацій виплат працівникам. При цьому слід зосередитися не лише на вивченні правильності та повноті здійснення виплат відповідно до діючих законодавчих та внутрішньогосподарських нормативних актів та відображення залишків у бухгалтерських реєстрах та звітності, а й на оцінці ефективності застосування соціального пакету, відповідності досягнутих соціальних результатів встановленим цілям та завданням розвитку підприємства. Неefективність заходів з надання соціального пакета може бути зумовлена неправильним добром його складових і їх перерозподілом всередині підприємства.

Виходячи з цього елементами облікової політики у частині соціального пакету пропонується визнати ті, що зазначені в табл. 1.

Таблиця 1

Елементи облікової політики підприємства в частині соціального пакету

Елемент облікової політики	Характеристика елемента облікової політики
1	2
Перелік та склад виплат соціального пакету	– встановлюється залежно від ознак обов'язковості/добровільності надання матеріальних благ працівнику, від характеру та функціональної спрямованості виплат, періодичності та терміну виплат, які входять до соціального пакету.
Робочий план рахунків у частині соціального пакету	– зазначають нові субрахунки для кожного виду виплат соціального пакету на рахунках витрат, розрахунків, забезпечень та резервів; – використання/невикористання для кодування виплат соціального пакету рахунків класу 8 «Витрати за елементами».
Перелік та склад забезпечень соціального пакету	– встановлюється склад поточних та довгострокових забезпечень залежно від виду виплат соціального пакету; – порядок встановлення величини кожного виду забезпечень для здійснення виплат соціального пакету.

продовження табл. 1

1	2
Програми виплат працівникам	– визначаються підприємством самостійно відповідно до видів виплат та програм, що представлені П(С)БО 26 «Виплати працівникам» [23]: поточні виплати; програми виплат за участі кількох роботодавців; програми виплат інструментами власного капіталу; програми виплат після закінчення трудової діяльності, інші програми довгострокових виплат.
Документальне оформлення операцій	– зазначають внутрішні нетипові форми первинних документів, форми кадрової документації, реєстрів обліку, форми внутрішньої звітності, які використовуються для обліку соціального пакету, у тому числі під час інвентаризації для оцінки ефективності застосування виплат.

Джерело: власна розробка

Вважаємо, що при формуванні облікової політики у частині соціального пакету необхідно врахувати всі методичні та організаційно-управлінські аспекти, які стосуються виплат працівникам згідно з чинним законодавством, та особливості господарської діяльності підприємства.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, можна зробити наступні висновки:

1. Облікова політика у частині соціального пакету є частиною загальної системи стратегічного управління соціально-орієнтованої діяльності підприємства. Об'єктом облікової політики у частині соціального пакету є витрати на виплати працівникам у грошовій та негрошовій формі та джерела для здійснення цих виплат.

2. Організація обліку соціального пакету в частині облікової політики має включати:
1) визначення переліку та складу виплат соціального пакету за ознаками обов'язковості/добровільності надання матеріальних благ працівнику, характером та функціональною спрямованістю виплат, періодичністю та терміном виплат, які входять в соціальний пакет;
2) кодифікацію рахунків за видами виплат соціального пакету у робочому плані рахунків;
3) встановлення складу поточних та довгострокових забезпечень та їх величини залежно від виду виплат соціального пакету;
4) визначення програм виплат працівникам;
5) розробку внутрішніх нетипових форм первинних документів, форм кадрової документації, реєстрів обліку, форм внутрішньої звітності, які використовуються для обліку соціального пакету, у тому числі під час інвентаризації для оцінки ефективності застосування виплат.

Бібліографічний список

1. Управління соціальною відповідальністю : Міжнародний стандарт ISO 26000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iso.org/iso/catalogue>.
2. AccountAbility : Міжнародний стандарт AA 1000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iso.org/iso/catalogue>.
3. Амеліна А.О. Сучасний стан та напрямки розвитку соціоорієнтованого обліку в Україні / А.О. Амеліна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua/konfer31/505.pdf>.
4. Безверхий К. Соціально-орієнтована звітність підприємства / К. Безверхий // Бухгалтерський облік і аудит : [наук.-практ. журнал]. – 2015. – № 2–3. – С. 70-78.
5. Богданова Ж.А. Развитие социального учета: определение основных понятий / Ж.А. Богданова // Інноваційна економіка. – 2013. – № 7. – С. 293-296.
6. Будько О.В. Облік соціально відповідальної діяльності як інформаційна основа управління сталим розвитком підприємства / О.В. Будько // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 20. - С. 33-38.
7. Сучасний бухгалтерський облік і контроль: проблеми розвитку : [моногр.] / [під заг. ред. проф. Ф.Ф. Бутинця]. – Житомир : ПП «Рута», 2014. – 380 с.
8. Розвиток науки про бухгалтерський облік і господарський контроль: забезпечення стійкого розвитку економіки України : [моногр.] / [Бутинець Т.А., Давидюк Т.В., Жиглей І.В., Замула І.В.]. – Житомир : ЖДТУ, 2012. – 308 с.
9. Король С.Я. Теоретичні засади соціального обліку / С.Я. Король // Облік і фінанси. – 2016. – № 2 (72). – С. 29-34.
10. Мэтьюс М.Р. Теория бухгалтерского учета : [учебник] / М.Р. Мэтьюс, М.Х.Б. Перера ; [пер. с англ. под ред. Я.В. Соколова, И.А. Смирновой]. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1999. – 663 с.
11. Пацула О.І. Облік і контроль соціальних витрат підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / О.І. Пацула. – К., 2008. – 21 с.
12. Петренко С.М. Формування об'єктів соціально орієнтованого обліку та розкриття інформації про них у фінансовій та соціальній звітності / С.М. Петренко, В.О. Бесарабов // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Сер. : Економічні науки. – 2013. – № 4. – С. 183-192.

13. Чижевская Л.В. Появление и развитие социально-ориентированного учета / Л.В. Чижевская [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.confcontact.com>.
14. Шкуліпа Л.В. Соціальність – необхідна якісна характеристика фінансової звітності / Л.В. Шкуліпа // Вісник ЖДТУ. – 2015. – № 4. – С. 88-94.
15. Левицька С.О. Соціальний облік: методичний підхід та організаційне забезпечення / С.О. Левицька // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2014. – № 797. – С. 255-262.
16. Суліменко Л.А. Обліково-аналітичне забезпечення надання соціального пакету працівникам підприємства: зарубіжний та вітчизняний досвід / Л.А. Суліменко, А.В. Погосова, І.В. Турок // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2013. – № 2(6). – С. 350-358.
17. Шиманська К.В. Облік операцій з надання соціального пакету працівникам підприємства в межах виконання положень колективного договору / К.В. Шиманська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/93612/90111>.
18. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99 р. № 996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996>.
19. Панченко О.М. Формування наказу про облікову політику підприємства: складові та основні вимоги / О.М.Панченко // Трансформація обліково-інформаційної політики та гармонізація фінансової звітності, аналізу і аудиту в умовах євроінтеграції : [монографія] / [за ред. Н.М. Левченко, Ж.К. Нестеренко] ; М-во освіти і науки України ; Запор. нац. техн. ун-т. – Запоріжжя : Кругозір, 2015. – С. 45-60.
20. Пилипенко Г.Д. Соціально-відповідальна поведінка бізнесу: сутність та умови формування / Г.Д. Пилипенко // Економічний вісник. – 2014. – № 4. – С. 28-35.
21. Новак І.М. Соціальний пакет: особливості формування та управління / І.М. Новак // Демографія та соціальна економіка. – 2008. – № 1. – С. 115-120.
22. Панченко О.М. Формування облікової політики підприємства щодо розрахунків за страхуванням / О.М. Панченко, І.Н. Гура // Сталий розвиток економіки : [міжн. наук.-виробн. журнал]. – 2017. – № 2. – С. 181-187.
23. Виплати працівникам : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26, затверджений наказом МФУ від 28.10.2003 № 601 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>.

References

1. *Upravlinnia sotsialnoiu vidpovidalnistiu* [Social responsibility management], *Mizhnarodnyi standart ISO 26000* [International standard ISO 26000], available at: <http://www.iso.org/iso/catalogue> (access date September 05, 2017).
2. AccountAbility, International standard AA 1000, available at: <http://www.iso.org/iso/catalogue> (access date September 05, 2017).
3. Amelina, A.O. "Current state and directions of development of socio-oriented accounting in Ukraine", available at: <http://www.sworld.com.ua/konfer31/505.pdf> (access date September 05, 2017).
4. Bezverkhyy, K. (2015), "Socially-oriented reporting of the enterprise", *Bukhhalterskyi oblik i audit : [nauk.-prakt. zhurnal]*, no. 203, pp. 70-78.
5. Bohdanova, Zh.A. "Development of social accounting: the definition of basic concepts", *Innovatsiina ekonomika*, no. 7, pp. 293-296.
6. Budko, O.V. (2016), "Accounting of socially responsible activity as an information basis for management of sustainable development of the enterprise", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 20, pp. 33-38.
7. Butynets, F.F. (2014), *Suchasnyi bukhhalterskyi oblik i control: problemy rozvytku* [Modern accounting and control: developmental problems], monograph, PP "Ruta", Zhytomyr, Ukraine, 380 p.
8. Butynets, T.A., Davydiuk, T.V., Zhyhlei I.V. and Zamula, I.V. (2012), *Rozvytok nauky pro bukhhalterskyi oblik i hospodarskyi kontrol: zabezpechennia stiikoho rozvytku ekonomiky Ukrainy* [Development of the science of accounting and economic control: ensuring sustainable development of the Ukrainian economy], monograph, ZhDTU, Zhytomyr, Ukraine, 308 p.
9. Korol, S.Ya. (2016), "Theoretical foundations of social accounting", *Oblik i finansy*, no. 2 (72), pp. 29-34.
10. Metius, M.R. and Perera, M.Kh.B. (1999), *Teoriia bukhhalterskogo ucheta* [Theory of Accounting], textbook, Translated by Ya.V. Sokolov and I.A. Smirnova, Audit, YuNITI, Moscow, Russia, 663 p.
11. Patsula, O.I. (2008), "Accounting and control of social costs of the enterprise", Thesis abstract of Cand. Sc. (Econ.), 08.00.09, Kyiv, Ukraine, 21 p.
12. Petrenko, S.M. and Besarabov, V.O. (2013), "Formation of objects of socially oriented accounting and disclosure of information about them in financial and social reporting", *Visnyk Donetskoho natsionalnoho*

universytetu ekonomiky i torhivli im. Mykhaila Tuhan-Baranovskoho. Ser. : Ekonomichni nauky, no. 4, pp. 1830192.

13. Chizhevskaia, L.V. "The emergence and development of socially-oriented accounting", available at: <http://www.confcontact.com> (access date September 05, 2017).

14. Shkulipa, L.V. (2015), "Sociality – the required qualitative characteristic of financial reporting", *Visnyk ZhDTU*, no. 4, pp. 88-94.

15. Levytska, S.O. (2014), "Social accounting: methodological approach and organizational support", *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhniky". Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku*, no. 797, pp. 255-262.

16. Sulimenko, L.A., Pohosova, A.V. and Turok, I.V. (2013), "Accounting and analytical support of provision of social package to the employees of the enterprise: foreign and domestic experience", *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnogo ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky)*, no. 2 (6), pp. 350-358.

17. Shymanska, K.V. "Accounting for operations to provide a social package to employees of the enterprise within the framework of the implementation of the provisions of the collective agreement", available at: <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/93612/90111> (access date September 05, 2017).

18. Verkhovna Rada Ukrainy (1999), *Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini* [About Accounting and Financial Reporting in Ukraine], *Zakon Ukrainy* dated 16.07.99 no. 996, available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996> (access date September 05, 2017).

19. Panchenko, O.M. "Formation of the order on the accounting policy of the enterprise: components and basic requirements", *Transformatsiia oblikovo-informatsiinoi polityky ta harmonizatsiia finansovoi zvitnosti, analizu i audytu v umovakh yevrointehratsii* [Transformation of accounting and information policy and harmonization of financial reporting, analysis and audit in conditions of European integration], monograph, Kruhozir, Zaporizhzhia, Ukraine, pp. 45-60.

20. Pylypenko, H.D. (2014), "Socially responsible behavior of business: the essence and conditions of formation", *Ekonomichnyi visnyk*, no. 4, pp. 28-35.

21. Novak, I.M. (2008), "Social package: peculiarities of formation and management", *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, no. 1, pp. 115-120.

22. Panchenko, O.M. and Hura, I.N. (2017), "Formation of the accounting policy of the company for the calculation of insurance", *Stalyi rozvytok ekonomiky : [mizhn. nauk.-vyrobn. zhurnal]*, no. 2, pp. 181-187.

23. Ministerstvo finansiv Ukrainy (2003), *Vyplaty pratsivnykam* [Payments to employees], *Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 26* [Regulation (standard) of accounting 26], *Nakaz MFU* dated 28.10.2003 no. 601, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03> (access date September 05, 2017).

Панченко О.М., Оденець А.П. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ У ЧАСТИНІ СОЦІАЛЬНОГО ПАКЕТУ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА

Мета. Розробка науково-обґрунтованих пропозицій щодо формування облікової політики у частині соціального пакету в системі соціально-орієнтованого обліку підприємства.

Методика дослідження. У процесі дослідження застосовувалися як загальнонаукові, так і специфічні методи пізнання: методи логічного аналізу, синтезу, індукції і дедукції (при уточненні складу елементів облікової політики підприємства у частині соціального пакету); метод системного вивчення господарських процесів (при розробці практичних рекомендацій щодо формування облікової політики у частині соціального пакету); абстрактно-логічний метод (при узагальненні теоретичних положень, встановленні причинно-наслідкових зв'язків і формуванні висновків та пропозицій).

Результати. Встановлено, що облікова політика у частині соціального пакету є складовою загальної системи стратегічного управління соціально-орієнтованої діяльності підприємства. Обґрунтовано доцільність формування облікової політики в частині соціального пакету при організації соціально-орієнтованого обліку. Визначено, що об'єктом облікової політики у частині соціального пакету є витрати на виплати працівникам у грошовій та негрошовій формі та джерела для здійснення цих виплат. Встановлено класифікаційні ознаки для визначення переліку та складу виплат соціального пакету в обліку. Обґрунтовано пропозиції для формування облікової політики підприємства у частині організації обліку соціального пакету.

Наукова новизна полягає в обґрунтуванні пропозицій для формування облікової політики підприємства у частині організації обліку соціального пакету, зокрема методичних та організаційно-управлінських елементів формування облікової політики.

Практична значущість. Основні положення дослідження у формі практичних рекомендацій можуть бути використані суб'єктами господарювання для удосконалення підходів до формування облікової політики у частині організації обліку виплат працівникам у складі соціального пакету з метою підвищення ефективності соціально-відповідальної діяльності.

Ключові слова: соціальний пакет, виплати працівникам, елементи облікової політики у частині соціального пакету, формування облікової політики підприємства у частині соціального пакету.

Panchenko O.M., Odenets A.P. FEATURES OF FORMING OF ACCOUNTING POLICY IN THE PART OF THE SOCIAL PACKAGE IN THE SYSTEM OF SOCIALLY ORIENTED ACCOUNTING OF THE ENTERPRISE

Purpose. Development of scientifically substantiated proposals for the formation of accounting policies in the part of the social package in the system of socially-oriented accounting of the enterprise.

Methodology of research. In the course of the research, both general scientific and specific methods of cognition were used: methods of logical analysis, synthesis, induction and deduction (for refining the composition of elements of the accounting policy of the enterprise in the part of the social package); method of systematic study of economic processes (for developing practical recommendations for the formation of accounting policies in the social package); abstract-logical method (for generalizing the theoretical positions, establishing causal relationships and forming conclusions and proposals).

Findings. It was established that the accounting policy in the part of the social package is an integral part of the overall system of strategic management of the socially oriented activity of the enterprise. The expediency of formation of the accounting policy in the part of the social package during the organization of socially-oriented accounting was substantiated. It was determined that the object of the accounting policy in the part of the social package is the expenses for employee payments in cash and non-monetary form and sources for the implementation of these payments. Classification features for determining the list and composition of social package payments in the account were established. The proposals for the formation of the accounting policy of the enterprise in the part of the organization of accounting of the social package were substantiated.

Originality consists in substantiating the proposals for forming the accounting policy of the enterprise in the part of organization of accounting of the social package, in particular methodological and organizational and managerial elements of accounting policy formation.

Practical value. The main provisions of the study in the form of practical recommendations can be used by business entities to improve approaches to the formation of accounting policies in terms of the organization of accounting for employee benefits as part of the social package in order to increase the effectiveness of socially responsible activities.

Key words: social package, payments to employees, elements of accounting policy in the part of social package, formation of accounting policy of enterprise in the part of social package.

Панченко О.М., Оденец А.П. ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ УЧЕТНОЙ ПОЛИТИКИ В ЧАСТИ СОЦИАЛЬНОГО ПАКЕТА В СИСТЕМЕ СОЦИАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО УЧЕТА ПРЕДПРИЯТИЯ

Цель. Разработка научно-обоснованных предложений по формированию учетной политики в части социального пакета в системе социально-ориентированного учета предприятия.

Методика исследования. В процессе исследования применялись как общенаучные, так и специальные методы познания: методы логического анализа, синтеза, индукции и дедукции (при уточнении состава элементов учетной политики предприятия в части социального пакета); метод системного изучения хозяйственных процессов (при разработке практических рекомендаций по формированию учетной политики в части социального пакета); абстрактно-логический метод (при обобщении теоретических положений, установлении причинно-следственных связей и формировании выводов и предложений).

Результаты. Установлено, что учетная политика в части социального пакета является составной частью общей системы стратегического управления социально-ориентированной деятельности предприятия. Обоснована целесообразность формирования учетной политики в части социального пакета при организации социально-ориентированного учета. Определено, что объектом учетной политики в части социального пакета являются расходы на выплаты работникам в денежной и неденежной форме и источники для осуществления этих выплат. Установлено классификационные признаки для определения перечня и состава выплат социального пакета в учете. Обоснованы предложения для формирования учетной политики предприятия в части организации учета социального пакета.

Научная новизна заключается в обосновании предложений для формирования учетной политики предприятия в части организации учета социального пакета, в частности методических и организационно-управленческих элементов формирования учетной политики.

Практическая значимость. Основные положения исследования в форме практических рекомендаций могут быть использованы субъектами хозяйствования для совершенствования подходов к формированию учетной политики в части организации учета выплат работникам в составе социального пакета с целью повышения эффективности социально-ответственной деятельности.

Ключевые слова: социальный пакет, выплаты работникам, элементы учетной политики в части социального пакета, формирование учетной политики предприятия в части социального пакета.